18-ter Jahrgang Nr. 140. Jüdische Pester Zeitung. Montag, 6. Dezember 1886.

Redaction u. Administration befinden sich: BUDAPEST, Hochstrasse Nr. 1.
Pränumerations-Preis:
Für Oesterreich-Ungarn
Ganzjährig 8 Gulden österr. W.
Halbjährig 4 Gulden österr. W.
Vierteljährig 2 Gulden österr. W.
Für's Ausland
Ganzjährig 9 Guld. — kr. ö. W.
Halbjährig 4 Guld. 50 kr. ö. W.
Vierteljähr. 2 Guld. 25 kr. ö. W.
Pränumerationen werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach aufliegendem Tarif berechnet.

יידישע פעסטער צייטונג

פּאָליטישעס אָרגאן. ערשיינט וואָכענטליך דריימאל.

רעדאקציאָן אונד אדמיניסטראציאָן בעפינדען זיך: בודאפעסט, האָכשטראססע נומ׳ 1.
פּרענומעראציאָנס-פרייז:
פיר אָסטערדייך-אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדען אָסטר. װע.
האלביעהריג 4 גולדען אָסטר. װע.
פיערטעליעהריג 2 גולדען אָסטר. װע.
פיר׳ס אויסלאנד
גאנציעהריג 9 גולד. — קר. אָ. װע.
האלביעהריג 4 גולד. 50 קר. אָ. װע.
פיערטעליעהר׳ 2 גולד. 25 קר. אָ. װע.
פּרענומעראציאָנען װערדען יעדען טאג ענטגעגענגענאָממען.
אננאָנצען װערדען נאך אויפליעגענדעם טאריף בערעכנעט

אכטצעהנטער יאהרגאנג נר. 140. 1886

Erscheint wöchentlich dreimal.

בודאפעסט, מאָנטאג ט׳ כסלו, תרמ״ז.

דיא מיליטארפארלאגע אין דייטשלאנד.

אם פרייטאג האט אים דייטשען רייכסטאגע דיא דעבאטטע איבער דיא אין דער טהראָנרעדע דעס קאיזערס ווילהעלם אנגעקינדיגטע, אין דיעזעם בלאטטע אויספיהרליך בעשפּראָכענע מיליטארפארלאגע בעגאָננען. דאסס דיעזע פאָרלאגע אנגענאָממען ווערדען ווירד, דאריבער קאָננטע קיים אין צווייפעל הערשען; האט דאָך דער גרייזע מאָנארך דעם פּראזידיאום דעס רייכסטאגעס געגעניבער דאס געוויכטיגע וואָרט אויסגעשפּראָכען, דאסס דיא פאָרלאגע גענעהמיגט ווערדען מיססע. טראָטצדעם עס נון פעסטשטאנד, דאסס דיא אנגאהמע דער פאָרלאגע ענדליך ערפאָלגען ווערדע, ביעטעט דיא דעבאטטע דאריבער פיעלע האָכוויכטיגע מאָמענטע, וויל זיך אין דערזעלבען אינטער אנדערעם דיא פּאַרטיישע געזיננונג דער פערשיעדענען פּארטייען דעם דייטשען רייכסטאגעס אונד דאס פערהאלטניס צווישען דייטשלאנד אונד פראנקרייך וויעדערשפּיעגעלט. פיר אונזערע מאָנארכיע האט דיעזע בעראטהונג אין בעזאָנדערס אינטערעסאנטעס מאָמענט צו טאגע געפאָרדערט; זיא צייגט, וועלכען גראָסען ווערטה אללע פּארטייען אין דייטשלאנד אויף דאס בינדניס צווישען אָסטערַייך-אונגארן אונד דייטשלאנד לעגט.

היער וואָללען וויר איינען אויסציג דער דעבאטטע, וועלכע איבריגענס פאָרגעסטערן פארלייפיג בעענדעט ווארדע, אין געדראנגטער קירצע וויעדערגעבען:

אלס ערסטער רעדנער ערגריפף דער קריעגסמיניסטער בראָנזארט דאס וואָרט צו פאָלגענדען אויספיהרונגען: „דיא פארלאגע איזט איינע צווינגענדע נאָטהווענדיגקייט. עס איזט בעקאנגט, דאסס דאס דייטשע רייך, טראָטץ זיינער פריעדליבען פּאָליטיק, באלד אין דיא לאגע קאָממען קאָנן, אין איינען קריעג פערוויקקעלט צו ווערדען. אללערדינגס האנדעלט עס זיך ניכט אים איינע אויגענבליקליכע דראָהענדע קריעגסגעפאהר, אבער וויר בעפינדען אונס אין איינער קריטישען צייט. וויר מיססען אונס דען פערגלייך מיט דער קריעגסמאכט פראנקרייכס פאָר אויגען האלטען, וועלכעס אן איינוואָהנערצאהל געריגנער אלס דייטשלאנד איזט, טראָטצדעם אבער איבער איינע האָהערע מיליטארמאכט פערפיגט. וויר דירפען אונס פאָן דיעזעם נאכבארפאָלקע ניכט איבערפליגעלן לאססען, בייא וועלכעם וויר דאס מאאס דער ענטהאלטזאמקייט אונד פריעדענסליעבע ניכט קאָנשטאטירען קאָננען. דיא אנגעלעגענהייט איזט דרינגענד אונד דער רייכסטאג מוסס נאָך פאָר דען וויהנאכטען מיט דערזעלבען פערטיג ווערדען. דיא דאבייא אין בעטראכט קאָממענדען קאָסטען זינד מאָגליכסט געריגנ בעמעססען. דיא נאָטהיגען מיטטעל מיססען יעדאָך בעשאפפט ווערדען. ווער דיא מעהרבעלאסטונג דער בעפאָלקערונג פיר אונערטראגליך האלט, זאלל זיך איבער דיא פערהאלטניססע אין פראנקרייך ערקונדיגען. עס קאָננטע פערהאנגניספאָלל ווערדען. ווענן דיא אנגאהמע דער פאָרלאגע פאָן דער שטייערפּאָליטיק אבהאָנגען זאָללטע. וואס דאס סעפּטענאט (דיא זיעבענאהריגע דויער דעס נייען מיליטארגעזעטצעס) בעטריפפט, איזט דאסזעלבע עבענפאללס נאָטהווענדיג אונד עס איזט ניכט אנגעמעססען פיר דען רייכסטאג, יעדעסמאל דאפאָן אבצוהאנגען. אייגענטליך זאָללטע דיא רעגיערונג דאס געזעטץ אויף אונבעשטיממטע דויער, זאָלאנגע עס עבען נאָטהווענדיג איזט, פערלאנגען, אונד ווענן זיא עס נור אויף 7 יאהרע ווינשט, זאָ ליעגט דארין איינע פרייוויללינע נאכגיעביגקייט. דיא רעגיערונג האָפפט דאסס דער רייכסטאג, ווענן עס זיך אים דיא אויפרעכטהאלטונג אונד שטארקונג דער וועהרקראפט דעס דייטשען רייכעס האנדעלט, איינשטיממיג צוזאממען שטעהען ווערדע. איך ביטטע דאהער אום מאָגליכסט איינשטיממיגע אנגאהמע דער פאָרלאגע".

דער ליבעראלע אבגעאָרדנעטע ריכטער: „דיא לאגע איזט ניכט זאָ בעדראָהליך, זיא ווירד נור זאָ געשילדערט, זאָ אָפט דיא מיליטארפאָרלאגע צור שפּראכע קאָממט. הייטע איזט דיא לאגע גינסטיגער, ווייל איינע אננאָהערונג צווישען דייטשלאנד אונד אָסטערַייך-אונגארן ערפאָלגטע, וואס דער פּאָליטיק ביסמארקס צו פערדאנקען איזט. בעציגליך דעם דייטש-אָסטערַייכישען בינדניסעס בעפינדען וויר אונס וואָהל אללע אין פאָללער איבעראיינשטיממונג מיט דען אָסטערַייכיש-אונגארישען דעלעגאציאָנען. הייטע איזט דיא קריעגסגעפאהר ניכט זאָ דראָהענד, דאסס וויר אָהנע ווייטערס אללעס בעוויללינען זאָללען, וויא אים יאהרע 1870. עס האנדעלט זיך היער אים איינע דויערנדע מעהרבעלאסטונג דעס פאָלקעס, דא מוסס איך דיא געלדפראגע גענויא געפריפט ווערדען, אונד דאס איזט ביז וויינאכטען ניכט מאָגליך. דיא פאָרדערונג דער זיעבעניאהריגען דויער איזט ניכט גערעכטפערטיגט. אם ריכטיגסטען וואָרע איינע אייניאהריגע פעסטזעטצונג."

היערויף שפּראכען נאָך דיא ביידען אבגעאָרדנעטען זאלדערן אונד פאייער, ערסטערער פיר אונד לעטצטערער געגען דיא פאָרלאגע.

פארגעסטערן ווארדע דיא דעבאטטע פאָרטגעזעטצט אונד אבגעאָרדנעטער ווינדטהאָרסט שפּראך אים נאמען דער אינטער זיינער פיהרונג שטעהענדען קאטהאָלישען צענטרומספּארטהייא אונגעפאהר פאָלגענדעס: „מיט דעם, וואס איך זאגע, וויל איך דיא אבשטיממונג ניכט בעאיינפלוססען. דיא אן אונס געשטעללטע מעהרפאָרדערונג איזט קיינע געריינגע. פאָר וויהנאכטען איזט דיא פאָרלאגע ניכט צו ערלעדיגען; דענן אין דיעזעם פאללע וואָרע איינע זאָרגפאלטיגע פריפונג אונמאָגליך. דיא פערגלייכונג מיט פראנקרייך איזט ניכט צולאססיג, וויל בייא אונס דער מאָראלישע גרונדזאטץ אונד שטרענגע אָרדנונג, אין פראנקרייך אבער פּאָליטישע צערריססענהייט העררשט. וויר וואָללען פיר דייטשלאנדס טיכטיגעס היער אללעס בעוויל־ליגען, יעדאָך נור דאס אונפערמיידליך נאָטהווענדיגע, אים ניכט דיא פאָלקסבעלאסטיגונג צו ערהאָהען. איבער דיא אויסוואָרטיגע לאגע ערפאהרען וויר ליידער ניכטס, דא דער רייכסקאנצלער אבוועזענד איזט. גרונד צור אילע ליעגט ניכט פאָר. אין פריעדענסצייטען דארף מאן דיא מיטטעל ניכט ערשאָפּפען. זאָלכע אָפּפער דירפען נור דאנן געבראכט ווערדען, ווענן דאס פאָלק דיעזעלבען פיר נאָטהווענדיג עראכטעט. אין דעם פעסטען פערהאלטניס מיט אָסטערַייך-אונגארן ליעגט דיא דויערנדע גאראנציע פיר דען פריעדען אייראָפּאס. ווירד דיעזעס בינדניס אויפרעכטערהאלטען, דאנן ברויכען וויר קיינע אנדערען בינדניססע." — שליעסליך ערקלארט זיך דיעזער רעדנער — איממער נור „פארלייפיג" — געגען דיא זיעבעניאהריגע דויער דעס מיליטארגעזעטצעס.

קירץ, אבער שלאגענד וויא איממער שפּראך דער גרייזע פעלדמארשאלל, דער „גראָסע שווייגער" מאָלטקע. ער זאגטע: „אללע נאכבארן, לינקס אונד רעכטס בעפינדען זיך אין פאָללער ריסטונג. אין בינדניס מיט פראנקרייך וואָרע וואָהל געאייגנעט, דען פריעדען אייראָפּאס צו זיכערן, איזט יעדאָך אונמאָגליך, זאָ לאנגע דיא אָפפענטליכע מיינונג אין פראנקרייך אין העפטיגעם טאָנע דיא ריקקגאבע צווייער פראָווינצען (עלזאס אונד לאָטהרינגען) פאָרדערט, וועלכע וויר פעסט ענטשלאָססען זינד, ניעמאלס העראויסצוגעבען. וואס דאס בינדניס מיט אָסטערַייך-אונגארן בעטריפפט, איזט דאסזעלבע ווערטהפאָלל; אבער איין גראָסשטאאט מוס זיך אויף דיא איינענע קראפט פערלאססען. וואס דיא פאָרלאגע פאָרדערט, איזט נאָטהווענדיג אונד מאָגליך; עס איזט נאָטהווענדיג צור ערהאלטונג דעס מיהזאם בעהויפּטעטען פריעדענס. ווענן וויר דיא פאָרלאגע אבלעהנען, זאָ לאדען וויר אויף אונס דיא פעראנטוואָרטונג פיר דאס עלענד איינעס מאָגליכען פיינדליכען איינמארשעס. וויר האבען דיא איינהייט דייטשלאנדס שווער גענוג ערריינגען: לאססען וויר אונס דיעזעלבע ערהאלטען אונד אויך אין דיעזער פראגע בעווייזען, דאסס וויר איינינ זינד. דיא גאנצע וועלט וויסס, דאסס וויר קיינע עראָבערונג בעאבזיכטיגען; מאָגע זיא אבער אויך וויססען, דאסס וויר דאס, וואס וויר האבען, בעהויפּטען וואָללען אונד דאצו ענטשלאָססען אונד פארבערייטעט זינד."

נאכדעם נאָך דער קריעגסמיניסטער געשפּראָכען, דיא איינוועענדונגען דער געגנערישען רעדנער ווידערלעגט אונד בעטאָנט האטטע, עס זייא שווער, דען פריעדען לאנגערע צייט אויפרעכט צו ערהאלטען, ווארדע בעשלאָססען, דיא פאָרלאגע איינער אויס 28 מיטגליעדערן בעשטעהענדען אייגענען קאָממיססיאָן צו איבערווייזען.

דיא נייען מאטריקעל-בעצירקע.

23, סעריע דער פאָם קולטוסמיניסטעריאום בעריטש נעגעבענע מעטען מאטריקעלבעצירקע.

באַרטפעלד (קאָם. שאַראָש) פראָזיר: דער איזראעלטישע געמיינדעפאָרשטעהער, מאָטקעלפיהרער: האבבנאמשטעלדפערטרעטער מאַרטין זעלמאנאָוויטש.

באַנפי-הונגאַר (קאָם. כלאָזש) פראָזידענט: יאָזעף וויאוויטש, פראָזיר. מאטריקעלפיהרער: פרעדיהרער וויקטאָר גרינבערג.

נאַדראַ-באַנגיא (קאָם. סאטמאר) פראָזידענט: יאָזעף לאָי. מאטריקעלפיהרער: האבבנאמשטעלדפערטרעטער מאָרדוס שפיטצער.

מאַהאַל (קאָם. באמבש) פראָזידענט: לעאָנהארד אפנער. מאטריקעלפיהרער: האבבנאמשטעלדפערטרעטער מאָרדוס שפיטצער.

נייע פעראַנדערונגען.

אין פאָלגענדע אנזיכטען דער בעטרעפפענדען גע־מיינדען האט זיינע עקסצעללענץ דער קולטוס־מינ־איסטער־בעשטימיטע אנגאָרדנונגען:

1. דאס דער מאטריקעלבעצירק אפאטען אין אייפגעלאסען אונד דיא דריעם בעצירקע צוגע־שטיטען געמיינדען—מיט איינאהמע פאָן מאגאש־מאַרסע, דאס דעם מאטריקעלבעצירק בודאַן עיגענשטיילט ווירד — דעם מאטריקעלבעצירק אומבאַר אינגעפליבט.

2. דער מאטריקעלבעצירק וויסקרוד בען ווירד אייפגעלאסען אונד דעם מאטריקעל־בעצירק וויטשען אינגעפליבט.

3. דאס דיא נעמיינדען אנדראשאין, אנטאראָ, אראָק, באטשאָיא, טשעטעס, דובראָקא, גאראש, חרוסוסא דאָרא, אינלוגיי, מיסלאטינא, כאלבלער, דעראָיי, נאדי־סלאטינא, אָראָיא אראָם כאמאראָין, פיטלא־העלינעיי, ראדאנגא, סטרפא אונד וויקאלא אים אנגרייאר כאמאטעש, דיא בין יעצט דעם אנגרייאר מאטריקעלבעצירק אינגעפליבט וויאָרען. אינגעגאנגען מאטריקעל־בעצירק. מיט דעם מיטטעלפונקט סעדעדניע בילדען זאָללען.

נאַכטראָג.

פיר דען מאטריקעלבעצירק פעלעד: דאָ וויאָרדע נון איך דער אייטאָנאמען אדטאָ־דאסען איזראעלטישנעמיינדע פאָם ה. מיסטעריי. אים איין אינגעער מאטריקעלפיהרער אין דער פער־זאָן דעם דאבבנאמשפעריינעדס הערען ב. האל־דאָנדער בעזייללט.

פערלאָזונגען.

1) דער 1864: ערד־אָזע.

בייא דער אם 1. ד. מ. פאָרגענאמענען צייכונג דיע־זער לאָזע וואורדען דיא נאכשטעהענדען סעריען נעצאָגען: 202 219 420 792 901 953 972 1128 1200 1253 1293 1367 1399 1586 1721 1840 2175 2193 2708 2716 2789 2812 2950 2333 3355 אונד 3655. אויס דיעזען פערלאָזונען סעריען פיעל דער הויפטטרעפפער מיט 150.000 פל. אויף ס׳ 1128 נו׳ 25, דער 2-טע טרעפפער מיט 20000 פל. אויף ס׳ 1399 נו׳ 64, דער 3. טע מיט 10000 פל. אויף ס׳1293 נו׳97; יע 5000 פל. נעוויאנגען ס׳ 792 נו׳ 48 אונד ס׳ 1721 נו׳ 66, יע 2000 פל. נעוויאנגען ס׳ 420 נו׳ 91 אונד ס׳ 1367 נו׳ 13; יע 1000 פל. נעוואנגען: ס׳ 202 נו׳ 58; ס׳ 953 נו׳ 79 אונד ס׳ 2812 נו׳ 60; יע 400 פל. נעוויאנגען: ס׳ 202 נו׳ 18, 70, 99; ס׳ 420 נו׳ 52, 53, 97; ס׳ 901 נו׳ 9, 13, 50, 83; ס׳ 953 נו׳ 8, 92, 97; ס׳ 1128 נו׳ 27, 30, 43, 53, 58; ס׳ 1253 נו׳ 12, 69; ס׳ 1293 נו׳ 63; ס׳ 1367 נו׳ 25, 96; ס׳ 1586 נו׳ 3, 42; ס׳ 1721 נו׳ 45; ס׳ 2716 נו׳ 80, 87, 94; ס׳ 2789 נו׳ 30, 31, 71, 100; ס׳ 2812 נו׳ 17, 78; ס׳ 3339 נו׳ 1, 36, 64; ס׳ 3655 נו׳ 49, 57.

אייף אללע אין דען אינזיכטען סעריען עגטהאלטענען נעוויינגנומענען פיעל דער פלייטסטע געוויינן פאָן יע 200 נול.

2) דער וינדישנאטצלאָזע.

בייא דער אם 1-טען דעצעמבער פאָרגענאמענען צייכ־נונג פיעל דער הויפטטרעפפער מיט 1000 פל. אויף נו׳ 23886, אונד דער 2-טע מיט 100 פל. אויף נו׳ 32304; פערנער נעוויינגען: יע 50 פל׳ נו׳ 31825 אונד 86928.

ווייר ערזוכען אונזערע געעהרטען פרעונד־אנשען אונד פרייונד, ווי מיט איהרען עשריפטען דורעכט אז אונזערע דעראדאָאָ צו ווענדען.

איך בישטען ווייר דיא אדרעסע הייטליך ווייא פאָלגט אונד געבען:

יידישע פעסטער צייטונג

האבשטראסע נוממער 1. בודאפעסט.

Jüdische Pester Zeitung

Hochstrasse Nr. 1, Budapest.

נייא אייגטרעטענדע פראָנמאנאנטען ערהאל־טען דיא שאָן עשטעגענען טהיילע דער

געשעפטסבעריכט.

געטרייד־געשאָפט. ווייצען וואר געסטען סיעל צו מארקטע געבראכט. דיא קוטסלוס וואר גוט, 12000 מעטער וואורדען פערקויפט.

וויינצען. פרייס: 100 מעטער 82 קילאָגראם —9. גולדן. — 100 מעטערצענטנער 80,4 קילא —9. גולדען.

400 מעטער־צענטנער 80,4 קילא. — 9 גולדען. 100 מעצ׳ 80, ס. 8.75 גול. — 200 מעטרצ׳ 78. קילא׳ 8.70 גולדען; פעסטער־באָרען 1700 מעטערצענ. 80, קילא —9. גולד־

באַטשקע שקעד 1000 מעטער־צענ׳ 77,8 קילא 8.72½ גול. אבער־שהייט 600 מעטרצענ׳ 80, קילא. 8.80 גולדען.

באַנאַטער 2806 מעטערצ׳ 80. קילא —9. גולדען. (אללעס פער 3 מאנאטע.)

וואַרן 6,40 — 6,59 גול

נעדסטע, פוטטער־וויאאיץ 6,60 — 7,75 גולד.

קוקורוץ —6. — 6,07½ גולד

האַפער 5,70 — 6,10 גול. פער מאַסע.

טערמינע־געשעפט. ווייצען פר פרוהיאר 8.79 — 9; דר. האפער פר פרוהיאר 6.45 — 6.47 גול. קוקורוץ פער מאיינע 1887, 6.04 — 6,05 גולד.

פעסטער שראנכפיעהר־מארקט.

בייא דעם אם 2-טען ד. מ. הייר אין פעסט אבגעהאלטע נען וואכענמארקט וואורדען 2386 שטיק גראס־אונד קלייג־פיעה צו מארקטע געבראכט. הייראָאן וואורדען פער־קייפט: 45 שטיק שטייער, פער מאַאר אָאן 60 בין 220 גולדען — 1810 אכסען דאס מאאר אָאן 160—280 גול, 400 קוהען, דאס מאאר אָאן 110—165 גול׳ 246 מעלק־קוהע דאס שטיק אָאן 70—160 גול׳ 140 שטיק בייפעל, דאס מאאר אָאן 100—200 גול. 323 שטיק קעלבער דאס שטיק אָאן 20—26 גול׳. 10 שטיק שמאלץ דאס מאאר אָאן 12 —14 גול. פייטע פער 100 קילא: אכסען־פלייש 43—53 גולדען. קוה־פלייש 42—46. גולד. קאלב־פלייש 42—52 גולד. אונד ביספעל־פלייש 36—40, גולד.

ראטטאצייהונג אָאם 1-טען דעצעמבער 1886.

בריען 78 56 70 49 50

הייראָנטווערטליכער רעדאקטאר

מ. סאבאלטשי.

Unentbehrlich

den p. t. Liqueurfabrikanten und Regalienpächtern Ungarns.

Liqucur-, Rum- und Weinbouteillen, an **Façon** und **Ausführung** den **modernsten Anforderungen** entsprechend, liefert zu **Fabrikspreisen** die

B. Neumann'sche

Ajkaer Glasfabriks-Niederlage.

Budapest, Karlsring 20.

Illustrirter Preis-Katalog auf Verlangen gratis u. franco.

פרוכט- אונד מ לפרייז-טאבעללע.

ווייצען	קוילאָגראם פער הקטאָלי	פער 100 קילאָגראם
נאַדראַאינגאַריישער	75	—.— —
"	76	—.— —
"	77	8.45 — 8.55
"	850	8.55 — 8.60
"	79	8.65 — 8.60
"	80	8.85 — 8.76
"	81	8.90 — 8.85
מעסטער־באָרען	75	—.— —
"	76	8.40 — 8.30
"	77	8.50 — 8.45
"	78	8.60 — 8.55
"	79	8.70 — 8.65
"	80	8.75 — 8.70
"	81	—.— —
וויסענבורגער	75	—.— —
"	76	8.45 — 3.35
"	77	8.55 — 8.45
"	78	8.65 — 8.55
"	79	8.70 — 9,65
"	80	9.80 — 9.75
"	81	—.— —
מהיים	75	—.— —
"	76	—.— —
"	77	8.55 — 8.55
"	78	8.65 — 8.50
"	79	8.75 — 8.75
"	80	8.80 — 9.85
"	81	8.95 — 9.—

פרוכט	פרייז
קארן (ארט)	72—70
נעדסטע פוטער	60
" מארץ	62
האפער	41
קוקורוץ באמאש	75
דעמשא אנדערער	73
הייזע	—

		פער הערבסט	100 קילאָגראם
פרוהלינגס־פרוכט	וויצען	פרוהיאהר	9.04
	"	"	—.—
	קוקורוץ	יוני 1886	6.16
	נעדסטע	"	—.—
	האפער	פרוהיאהר	—.—
	"	הערבסט	6. 5
	רעפס	אויגוסטוס	9.75

זאק מעהל			
		נוממער	0	80	—
דער זאק צו 100 קילאָגראמס מיט זאק פרייע באהן		"	1	30	—
		"	2	80	—
		"	3	20	—
		"	4	40	—
		"	5	—	—
		"	6	40	—
		"	7	—	—
		"	8	30	—
		"	8½	40	—
שפיריטוס אלטע מעסטהאדע פרעסהעפע				28	—
"	נייע	"	קארטאָפעל	25	—

קורס-טאבעללע פאָם 2. דעצעמבער.

לאָזע	kr.	
1854-ר. 4 פרעצענטיגע שטאאטס־לאָזע	132	—
1860-ר. " "	130	50
רעטטע פרעמדע	139	—
1864-ר לאָזע צו 100 גולדען	140	50
רעטטע " 50 "	172	—
אונגאַרישע פרעמדענלאָזע צו 100 גולד.	121	—
פרעמדענלאָזע	124	—
לאָזע יעזעניטצינע	55	—
פרעמדענלאָזע	18	25
פרעמדענלאָזע	177	75
קרעדיט־לאָזע	45	25
טראָנדיס־לאָזע	118	—
ראָזע־אאָסטפיס־אָפּרים־לאָזע	21	—
אינגזיכטס־לאָזע	23	—
קעלדלייהיס־לאָזע צו 10 גולד.	18	—
טראָאיער לאָזע " 20	46	—
אָפּענ לאָזע " 40	42	50
מאַרס־לאָזע " 40	18	75
וויאָלאָ לאָזע " 10	59	25
מאַלם לאָזע " 20	22	55
וואלצענטינער לאָזע " 10	54	75
סט.־גענואס לאָזע " 40	25	25
מאַנטליס־לאָזע " 20	28	—
פרעמדענ לאָזע " 100	137	—
רעטטע " 50	69	—
וואלדשטיין־לאָזע " 20	33	80
וינדישגרעץ " 20	42	50
וינדישע לאָזע	125	50
פרעמדע פרעמדענלייהע	31	—
אונגאַר יאָזעפסטאָדט־לאָזע	9	90
עסטהיגישע	14	—

יעדטה־אַאָזע	kr.	
אונגאַרישע גאלדרענטע צו 4 פרעצענט.	103	50
רעטטע	—	—
אָסטרייכישע	92	60
אונגאַרישע באָאָדענרענטע	94	70
אונגאַרישע גרונדענטלאַסטונגען	105	75
שטעטטער באָנאַנזע	105	75
וועגבאָנענלאָז	105	35
נאַלאַיישע	105	20
באָרעטטע	109	—
קראָאַטישע אונד סלאַוישע	105	25
אונגאַר. אייזענבאָאָ־אַקטיען	152	75
וויינגעגענד־אַקטיען־אָאָלקאַנען	100	—
אונגאַר. הייפאָט־אייזענבאָאָ־אַקטיען־אָאָלקאַנען		
נען פר 100 צו 5%	98	75
אונגאַר. גרונדענטלאַסטונגס אָאָלקאַנען	103	50
אונגאַר. באָדענקרעדיט־אנשטאלט 5%	101	75
אלפעלד־פיאומאנער באָאָן	191	50
אונגאַר. אַלגעמיינע אייזענבאָאָ	179	50
אונגאַר. גאַרד־אָאָס־באָאָן	176	—
אונגאַר. וועסטבאָאָ	175	—

נעלד־קורס		
ווילבער אויגע	—	—
דוקאַטען	5	93
אָאָלדענע־אָאָ. 8 גולד. פראַנצעסיק	9	95
דייטשע ריינסבאָאָקאָאָן	61	75
20 מארק־שטיקע	12	32
רוסישע אימפעריאל	10	28
רוסישע אמפעריאל־רובעל	1	19

Eigenthümer Witwe M. REIS. Herausgeber und verantwortlicher Redacteur: M. SZABOLCSI. Budapest, Druck von Sam. Márkus. Andrássystrasse Nr. 12.

בילנאַרען אין אַהרעם ווידערשטאַנדע אינטער־שטיצונג אונד ערמונטערונג האבען זאַמל.

* * *

אָבער דאָ פאַן אונס אין פאַרגער נוממער ערוואַהנטען מילליאַרדשען פאַרבע רוטונגען דער טורקיאַ ווידר איס קאָנסטאַנטינאָפעל ווייטער געמעלדעט: אין דער דעוועגן זאַנענאַנטען „טאַפאַנאַ", וואָ זיך דאָ פאַבריקען פיר קריגסשיפען, מאַנאַנען אונד געוועהרע בעפינדען, זינד פאַרשיאַנען פינפזעהנען אַרבייטער בעשאַפטיגט. אויך פיעלע שטראַלונגען ווערען צו דעוועגן אַרבייטען הערענגעצאָגען.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (דיא שטיערליסטונג אין אַסטערריך־אונגאַרן) וואַהרענד דער רעגירונג פון „אַהרע בעטראַגט צוזאַממען 4561 מילליאַרדען גולדען, וואָאַן 1607 מילליאָנען איז אינגאַרן אונד 2954 מילליאָנען איז אָסטערריך ענטפאַלדען. דעוועגבערעגונג וואַרד פאַרגעסען דער אָסטערריכיש־אונגאַרישען קריעגספעראַנ אינדערריכט, וועלכע דיא אייפנאַהמע דאַרבער צו בעראַטהען, וויא פיעל דיא אייגע אונד דיא אנדערע דיכטהאַלפטע צור דעקקונג דער געמיינאַמען לאַסטען בייצוטראָגען האַט.

* (דיא אייגענהונג דער נייגען פאַרפאַסונג) דעס פעסטער איזר. פרייגעפאַרענעס האַט געסטערן אין אנזעהנליכע אינער צאַהלריכען פאַרגערמען פערזאַמלונג, אין וועלכער זיך דיא בורגערמייסטער דער הויפטשטאַדט, דיא יידישען דייפסטאַנדפעזיטען, מעהרערע מאַגיסטראַטסראַטע עטץ בעפאַנדען, שטאַטגעפינדען. אבערבורגערמייסטער ראַטה בעגלוקווינשטע דען פעראין אים נאַמען דער הויפטשטאַדט, וועלכע „איך דעוועגייע אנשטאַרט שעטצען מיט פרייד אונד שאַפען בריק־מען דאַרף" אונד שפּראַך בעוואָהנדערען דאַנק דער פעראיגספאַרזעהונען פון „אַהאַנגאַ ב יש יץ איס. „דערען פאַטריאָטישע טוגענד אונד ערשטע־ליכע טהאַטקראַפט איז דעם געבעטע דער הומאַ־נישאַט ערעראַמאַנען צור פערפעהרונג הויריסען."

* (נעמיינדערראַטהסוואַהלען) אַם 28 פ. מ. וואַרדען אין גראַסוואַרדיין 36 נייע נעמיינדעראַטהע, דאַרונטער 11 יידען, גוייאַהלט. פאַן דען רעטצטערען נעהאָרען 5 דער אַרטהאַקעגפאַרטיאַ אַן, דיי דען פאַרזוכטען הערר אוירדאַ עבענפאַלדס נעוואַהלט ווערטנס.

פאַלליעטאָן.

סולטאַן אונד קרעמער

היסטאָרישער ראָמאַן אויס דער נעשיכטע דער טורקיאַ.

(42-טע פאָרזעטצונג.)

דער קאַפוזאַן פערליעס זאָראַן דען וואַהל, אינדעם ער דען באַסאַנדרישען פאַראַנשרישען. אָהנע אויך נור זיין שווערס נעדענקיעלעגען.

„אייפערדעס פאַרדרען דיא אייפשאַנדרישען נאָך דען נאַפּוטעצער אונד דען אַבדימוסס," דאַכטע סולאַלי.

עריטראָקען שראַנג דער סולאַן עסאַר.

„נין, דאָס קאַנן ניכט זיין! דוא האַסט איהן פאַלש פערשטאַנדען. ער וואַר וואַהרהאַפטיג, שפּראַך אים צאַרטע. דען נאַפּוטעצער אונד דען אַבדימוסס וואָלל איך פאַרשען לאַסען? וואָלל דוא מאַרשען דאַסען וואָלבער פערהעלבער, וועלכע איך וועלבסט בעגינע? פאַר דענען דוא מיך בעוואַהרען וואָלליסט? איהר בלוט וווערד צום הימעל שרייען, נעהע צוריק סולאַלי אונד זאָגע אבדולאַה, דאַס איך איהן בייטעע אונד אנפלעהע. דיעע צוויי נרייען בראַטע ניכט פאַר זיך אים שווינג זוהען צו וואָללען; מאָגע ער עס זיך דאַראַן גענוגען לאַסען, וועגען דיא אַהמעד עגעזאַגטע שטאַט אונד פערבאַנגע ווערדען, דענן דיא זינד אין קיינעס פאַלל שולדיג. בייטעע איך פיר דען קאַפוזאַן אונד דען קיאַיא; דיא וואָללען פאַר דייגער ריקקעהר נוכ איסנעלעגעס ווערדען."

סולאַלי זוכטע אבדולאַה נאָכמאַרס אויף פאַן דעם קאַפוזאַן אונד דעם קיאַיא וואַגטע ער נאַר נוכ צו שטע־בען. ער וואַגטע, דאַס דער קאַפוזאַן דיא אויף דאַס מעער געפליכטעט גיל־בעיאַט געפאַנגען גענאַמען אונד דער קיאַיא האַטטע דיא אין דען קערכער צו דען עהרזאַגען וויי־בען וועגען לאַסען. וו פערלאַנגט ער דענן בלאַס נגאַ־דע פיר דען נאַפּוטעצער אונד דען מיסס.

אבדוללאַה פערזאַגט אין נאַכדענקען.

„דער נאַפּוטעצער מיסס שפּרעכען," אנטוואָרטעטע ער. „דער אַבדימוסס מאַג אַס לעבען בלייבען אונד פער־באַנגע ווערדען." (ער האַטטע יא גיל־בעיאַט געמאַלט אין לייד צוגעזאָגט.)

סולאַלי קערטע אין דאַס מעראַיל צוריק.

„אבדוללאַה שפּאַראַ," זאָגטע ער. „שענק דעם אַבדימוסס דאַס לעבען, דיא אנדערען דייא מיסס־ען ערלאַב שפּרעכען."

וויא אין אייגענשעקקער לאַיין שרעקקעט אכמער בייא דיעזען וואָרטען, פאַס דייזאַן עסאַר אונד דיסס זיין שווערס הערץס.

„וו קאַסטע דענן הערען, מאַסטער עסאַרער!" ווער דיא קאַסטע מינער דיגער וויל. דער מאַגע קאַמען אונד וויא האַלען, קיינען טראַפען בלוט בעוולגען איך אונד וועגען וויא קאַמען, וואָללען וויא זעהען. אַב מאַהאַמעדס שווערט נאָך שאַרף איזט! שפּעקקעס דיא „פאַהנע דעס פראָפעטען איבער דעם טהאַרע דעס סעראַיל אויס. ווער אין אַלליע שטראַסען, פערקינדעס, דאַס זאָס סעראַיל אין־פאַהר שוועבט אונד ווער אַן אַלליאַה גלויבט, דער־וואָיל גענעסען אונד דעם קאַפוזאַן אונד דעם קיאַיא אויף דאַס מעער גענאָמען אונד דער קיאַיא האַטטע דיא אין דען קערכער צו דען עהרזאַגען ווי־בען וועגען לאַסען. וו פערלאַנגט ער דענן בלאַס נגאַ־דע פיר דען נאַפּוטעצער אונד דען מיסס.

אבדוללאַה פערזאַגט אין נאַכדענקען.

„דער נאַפּוטעצער מיסס שפּרעכען," אנטוואָרטעטע ער. „דער אַבדימוסס מאַג אַס לעבען בלייבען אונד פער־באַנגע ווערדען." (ער האַטטע יא גיל־בעיאַט געמאַלט אין לייד צוגעזאָגט.)

סולאַלי קערטע אין דאַס מעראַיל צוריק.

„אבדוללאַה שפּאַראַ," זאָגטע ער. „שענק דעם אַבדימוסס דאַס לעבען, דיא אנדערען דייא מיסס־ען ערלאַב שפּרעכען."

וויא אין אייגענשעקקער לאַיין שרעקקעט אכמער בייא דיעזען וואָרטען, פאַס דייזאַן עסאַר אונד דיסס זיין שווערס הערץס.

„וו קאַסטע דענן הערען, מאַסטער עסאַרער!" ווער דיא קאַסטע מינער דיגער וויל. דער מאַגע קאַמען אונד וויא האַלען, קיינען טראַפען בלוט בעוולגען אויף דענן וועגען וויא קאַמען, וואָללען וויא זעהען. אַב מאַהאַמעדס שווערט נאָך שאַרף איזט! שפּעקקעס דיא „פאַהנע דעס פראָפעטען איבער דעם טהאַרע דעס סעראַיל אויס. ווער אין אַלליע שטראַסען, פערקינדעס, דאַס זאָס סעראַיל אין־פאַהר שוועבט אונד ווער אַן אַלליאַה גלויבט, דער־וואָיל זיכטע שיכטע זיינער פאַהנע הערביא! איך ווערדע דיא באַפ־פאַהדישע וואַסטלען אונד דיא פאַהנע דעס פעראַילס פער־פאַרדיגען."

דיא ביידען נייזען מאַנער קיסטען דיא האַנד דעס סולאַנס. פאַן דעם אויף דען בראַסטען דער נעשיכטע נאַנזע אנדערע עראַיגנישס פעריכטעס שפּאַנדען, ווענן איהן דיעזע מאַנליכע אייפוואַלטונג פיהיר עראַסס האַטטע.

וואָראַס ווערדע דיא פאַהנע דער בעראַגנונס אי־בער דאַס מיסטליכע טהאָר אייכעשטעקקט אונד גליכ דאַרט בין צום נאַכסטען מאָרגען.

אים מאָרגענגרוען קערטען דיא אייסרוסער מיט דער נאַכריכט צוריק, דאַס דאַס פאַלק אידע אייפערדערונג מיט אייגעם שטיינגען בעגאַנוויעשעס.

איינזאַם פלאַטטערטע דיא נרינע פאַהנע דאָרט פאַר דעם סעראַיל; נעמאַנד שאַראַרט זיך אונטער דיעזעלבע.

דאַס אייפהרסטען דער נרינען פאַהנע אים פאַהרע דעם סעראַילס איזט איין אייסרע וועלטענער פאַלל אין דער נעשיכטע. עס בעדייטעט דיעס, דאַס דיא צייט נעקאָמ־מען זייא, דא עדעלע מאָסלעמין צום שווערט צו נרייפען, ווענן דער אונד פאַרגעס מאָסלונג צו פעלאַסטען אונד צום שוטצע אללאַהס אונד דעסטען נעוואַרטען הערביצוואַילען האַבע. אונד עס וואַרע אייגע נראָסע שטאַך פיר יעדען עהרליכען אָס־מאַנען, צו אַרבער צייט צו צאַנערן אונד זיין נוט אונד בלוט נוכ וואָפען דעם פאַדישאַה צו פיסטען צו לעבען.

(פאָרטזעטצונג פאָלנט.)

אוס דעם פּאַרלאַמענטע.

איינער דער זעהנליכסטען ווינשע דער אנטיסעמיטען אונזערעס פאטערלאנדעס, דיא איינפיהרונג דער באָרזענשטייער, וואורדע פאַרגעסטערן צו גראבע געטראגען.

דאס אבגעאָרדנעטענהויז בעריעטה פאַרגעסטערן איבער דען פאָן אישטאָצי אונד קאָנזאָרטען איינגעבראכטען געזעטצענטוואורף צור בעשטייערונג דער באָרזענגעשעפטע אונד האט דענזעלבען מיט 103 געגען 30 שטיממען אבגעלעהנט.

שאָן טאגס צופאָר הועלט דיא רעגיערונגספארטייא דעם אבגעאָרדנעטענהויזעס איינע קאָנפערענץ אונטער פאָרזיץ דעם אבגעאָרדנעטען וויזשאָלי, אין וועלכער זיא דען בעשלוס פאַסטע, דען פאָרשלאג דער אנטיסעמיטען אים זינע דעס איסשיסעס אבצולעהנען. דא דיא רעגיערונגספארטייא אים אבגעאָרדנעטענהויזע איבער איינע גראָסע מאיאָריטאַט פערפיגט, וואר דיא אבלעהנונג דעם ליעבלינגסוואונשעס דער אנטיסעמיטען פאראויסצוזעהען.

דער פערלויף דער פאַרגעסטריגען זיטצונג דעם אבגעאָרדנעטענהויזעס, מיט בעצוג אויף דיא באָרזענשטייער-דעבאטטע, וואר פאָלגענדער:

בעריכטערשטאטטער אנדרעאס דיאַרדי עמפפיעהלט דען בעשלוסאנטראג דעם איסשוססעס, דען באָרזענשטייערגעזעטצענטוואורף אישטאָצי'ס אבצולעהנען מיט פאָלגענדען וואָרטען: „דיא איסשיסע ווינד דער באָרזע ניכט זאָ אבגענייגט, וויא דיא איינרייכער דעם געזעטצענטוואורפעס. זאָ בעטראכטען דיא באָרזע אלס איינען מארקט אונד דיא דאָזעלבסט אבגעשלאססענען געשאַפטע פיר בערעכטיגט. מיסברייכע קאָממען פאָר, אבער דעסהאלב קאנן מאן ניכט דיא גאנצע באָרזע פעראורטהיילען. עס איזט אללערדינגס וואהר, דאס וויר נייע שטייערן בריינען; אבער וויר מיססען דיעזע שטייערן ריכטיג אויסוואָהלען אונד ניכט איינען שאדען פעראורזאכען, דער גראָסער וואַרע אלס דער נוטצען. דאס געשאַפט אין פאפיערען איזט אן דער בודאפעסטער באָרזע ניכט נאָר זאָ גראָסס אונד דיא פאַרגעשלאגענע שטייער פיר דיא געטריידעבאָרזע ווירדע נור דען געטריידעהאנדעל שווער שאדיגען. אין בערלין האט דיא באָרזענשטייער אין איינעם יאהרע דרייטהאלב מיללאָנען מארק אבגעוואָרפען, נאך דיעזעם פערהאַלטניס ווירדע אונזערע באָרזע דרייסיגטויזענד גולדען יאהרליך אבוואָרפען. (דיא אנטיסעמיטען רופען: „נון, דאס איזט אויך עטוואס!") אין דער וויענער באָרזע איזט דיא באָרזענשטייער אויך נאָך ניכט איינגעפיהרט, אונד וועגן וויר זיא ביא אונס פריהער איינפיהרען, דאנן ווירדע דאס גאנצע געשאַפט פאָן אונזערער באָרזע וועג נאך דער וויענער היָן געלענקט ווערדען."

אישטאָצי וויללט נאבווייזען, דאסס מאן ביא אונס מינדעסטענס 500,000 גולדען יאהרליך אן באָרזענשטייער איינגעהמען קאָננטע אונד זאגט: „וועגן דער הערר בעריכטערשטאטטער אונס אויס אונזערער אבנייגונג געגען דיא באָרזע-יודען איינען פאָרוואורף מאכט, זאָ בעווייזט ער נור, דאס ער מיט דען באָרזע-יודען סימפאטהיזירט."

אבגעאָרדנעטער יוליוס מארגיטאַי שפריכט אים זינע אישטאָצי'ס.

גראף אלבערט אפפאָניי פיהרט אויס, דאסס דיא באָרזע ניכט דער אויסשליעסליכע שויפלאטץ פיר שפעקולאציאָן, זאָנדערן צום גראָסטען טהייל דער שויפלאטץ דעם האנדעלס זייא. דיא שפעקולאציאָן בעוועגע זיך ניכט אימער אין דען ערלויבטען גרענצען אונד דעסהאלב וואַרע זיא צו בעשטייערן, אום איהר דיא אויסרעהונג צו ערשווערען. אבער דיא איינפיהרונג איינעס באָרזענשטייערגעזעטצעס זייא יעטצט ניכט צייטגעמאס, דא דער באָרזענפערקעהר לייכט נאך וויען געדראנגט ווערדען קאָננטע. רעדנער שטעללט דען אנטראג, דיא אונגארישע רעגיערונג זאָללע זיך מיט דער אסטרייכישען אין פערבינדונג זעטצען, דאמיט אין וויען אונד אין בודאפעסט גלייכצייטיג דיא באָרזענשטייער איינגעפיהרט ווערדע.

באראָן אנדרעאַנסקי ערקלאַרט זיך פיר אישטאָצי'ס אנטראג. דאסזעלבע טהון דיא אבגעאָרדנעטען געזא פאלאַניי, יאָזעף וויערעש אונד יאָזעף מאַדאַראַס.

פינאנצמיניסטער גראף סאפאַריי: „דיא רעגיערונגספארטייא וויללד דיא פראגע ניכט אויף דאס קאָנפעסיאָנעללע געביעט איבערטראגען. עס איזט ניכט ראטהזאם, דען נאך שוואבען פערקעהר דער אונגארישען ווערטהפאפיערע צו שוואבען אונד אויך דער געטריידעהאנדעל דארף קיינערלייא געפאהרען אויסגעזעטצט זיין. וואס דען אנטראג דעם גראפען אפפאָניי בעטריפפט, עראכטע איך עס ניכט פיר ריכטיג, דיא רעגיערונג אין דיעזער רייין איננערען אנגעלעגענהייט צו בעאויפטראגען, דאסס זיא נור דאנן איינע פערפיגונג טרעפפען קאָננע, וועגן אויך אסטרייך דיעס טהוט. איך ביטטע, דען איסשוסאנטראג אנצונעהמען."

בעריכטערשטאטטער דיאַרדי ערקלאַרט, דאס דיא אנטיסעמיטען, וויא זיא זעלבסט איינגעשטעהען, דיעזע פראגע נור אלס אגיטאציאָנסמיטטעל געגען דיא יודען בריכטען.

אישטאָצי עמפפיעהלט נאָכמאלס זיינען געזעטצענטוואורף צור אננאהמע. אין דער היעראויף פאָלגענדען אבשטיממונג ווירד דער אנטראג אישטאָצי'ס מיט 103 געגען 30 שטיממען אבגעלעהנט אונד דער בעשלוס דעם איסשוססעס אנגענאָממען.

צור טאגעסגעשיכטע.

אין פראנקרייך איזט אם פרייטאג איינערוואַרטעטע איינע מיניסטערקריזע אויסגעבראָכען, זאָ דאסס דיעזעס לאנד הייטע פאַרמליך אָהנע רעגיערונג דאשטעהט. אין דער אם פרייטאג שטאטטגעפונדענען זיטצונג דער פראנצאָזישען קאממער פערלאנגטען דיא דעפוטירטען קאַלפאָורי אונד דעוואַל דיא אבשאפפונג דער אונטערפראפעקטען, דא דיעזע אונטערגעאָרדנעטען בעצירקסבעאמטען איבערפליסיג זייען אונד פיעל קאָסטען. מיניסטערפרעזידענט פרייסינעט וויעז דיא נאָטהווענדיגקייט דער אונטערפראפעקטען נאך אונד גאב נור צו, דאסס דיא צאהל דיעזער בעאמטען פערמינדערט ווערדען קאָננטע. טראָטצדעם האט דיא קאממער מיט איינער מאיאָריטאט פאָן 13 שטיממען דיא אבשאפפונג דער אונטערפראפעקטען בעשלאססען, וואָרויף דאס מיניסטעריום זיינע אבדאנקונג דעם פרעזידענטען גרעווי איבערריכטעטע. פרעזידענט גרעווי באט דיא מיניסטער, ווענינגסטענס נאך 24 שטונדען אים אמטע צו בלייבען, ביז דיא ערסטע פערוווירונג פאָריבער זיין ווערדע. דיא מיניסטער בעהארטען יעדאָך ביא איהרעם ענטשלוססע. דא מאָמענטאן פראנקרייך אָהנע מיניסטעריאום דאשטעהט, מיססטע דיא קאממער איהרע ארבייטען אונטערברעכען אונד זיך פערטאגען. פיעלע אבגעאָרדנעטע ערקלאַרטען, דיא אבשטיממונג איבער דיא אבשאפפונג דער אונטערפראפעקטען אנדערן צו וואָללען, דאך פרייסינעט לעהנטע אללע פאָרשלאגע אב, דא ער גרונד צור אננאהמע האט, דאסס דיא מעהרהייט דער קאממער איהם אבזיכטליכע שוויעריגקייטען בערייטע.

* * *

אין בולגאריען הערשט אָרדנונג. דיא פאָן דער רעגענטשאפט אונד דער סאָבראַניע ענטזענדעטע דעפוטאציאָן אן דיא מאַכטע, וועלכע דיעזע אום רעגעלונג דער פירסטענפראגע צו ערזוכען האט, ווירד דיעזער טאגע אין פעסט איינטרעפפען. — גענעראל קאולבארס וואַלצט דיא שולד אן דעם מיסלינגען זיינער מיסיאָן אין בולגאריען אויף ניעמאנד אנדערן, אלס אויף אסטרייך-אונגארן, וועלכעס דיא

געשיכטע דער נייערען צייט.

(55-טע פאָרטזעטצונג.)

דיא רעוואָלוציאָנארען לייסטעטען שוואכען ווידערשטאנד, וואורדען באלד צערשטרייט, אונד דיא אסטערייכער קאָננטען נעאפעל אָהנע מיהע בעזעטצען אונד דען קאָניג פערדינאנד, וועלכען דאס וואנקעלמיטהיגע פאָלק מיט יובעל בעגריסטע, צו אונאומשראנקטער הערשאפט ווידער איינזעטצען. — עבענזאָ גלאנג עס דען אסטערייכערן, אין סארדיניען דיא אויפריהרער, אן דערען שפיטצע סאנטאראָזא שטאנד, ביא נאָווארא צו בעזיעגען אונד דיא קאָנסטיטוציאָן ווידער צו בעזייטיגען (1821).

איינען אהנליכען אויסגאנג האטטע עטוואס שפאַטער דיא שפאנישע רעוואָלוציאָן. דיא פירסטען דעם היילינגען בונדעס בעריעטהען נאַמליך אים יאהרע 1823 איינען נייען קאָנגרעסס נאך ווערָאָנא אין אָבער-איטאליען. וואָהין זיא זעלבסט זיך גראָססענטהיילס מיט גלאַנצענדען האָפשטאאטען בעגאבען, אונד וואָ דיא בעדייטענדסטען שטאאטסמאַנער אללער לאנדער ערשיענען, אום איבער דיא מיטטעל צור בעפרייאונג פערדינאנדס VII. פאָן דעם איהם אויפערלעגטען צוואנג צו בעראטהען. צוואר הינדערטע דער ווידערשפרוך ענגלאנדס, דאסס דיא גראָססמאַכטע געמיינזאם מיט וואפפענגעוואלט געגען דיא עמפאָרונג אין שפאניען איינשריטטען, פיעלמעהר וואורדע נור איינע אויפפאָרדערונג אן דיא קאָרטעס געריכטעט, דעם קאָניג וויעדער גראָססערע געוואלט איינצוראיימען; אבער דא דיעזעלבען זיך וויינערטען, דיעזער אויפפאָרדערונג פאָלגע צו געבען, זאָ ריקקטע, וויא בערייטס ערוואַהנט, נאך שטיללשווייגענדעם איינפערשטאנדניסס דער מאַכטע, איין פראנצאָזישעס העער אונטער דעם הערצאָג פאָן אנגולעם אין שפאניען איין. אומזאָנסט האָפפטען דיא קאָרטעס, דאסס דאס פאָלק זיך צו איינעם קריעג אין פרייווילליג בעוואפפנעטען באנדען (גערילליאקריעג) ערהעבען ווירדע; פאסט איבעראלל וואורדען פיעלמעהר דיא פראנצאָזען אלס פריינדע בעגריסט, דא דאס פאָלק, וועלכעס מאן מיט דער ליבעראלען קאָנסטיטוציאָן בעגליקקען וואָללטע, פיר דיעזעלבע נאָך קיינען זינן אונד קיין פערשטאנדניסס האטטע. דא אויך דיא טרופפען פאסט איבעראלל קאפיטולירטען, צאָגען דיא פראנצאָזען באלד אלס זיעגער אין מאדריד איין. דיא רעוואָלוציאָנארע רעגיערונג (יונטא) מיט דען קאָרטעס וואר נאך קאדיץ געצאָגען; דאָרטהין פאָלגטע איהנען דיא פראנצאָזישע ארמעע, אום דען פעסטען פלאטץ צו בעלאגערן. אבוואָהל דיא אנפיהרער צוערסט לויט פערקינדעטען, דאסס זיא זיך ליעבער אונטער דען טריממערן דער שטאדט בעגראבען, אלס אונטערהאנדעלן וואָללטען, זאָ פערשטאנדען זיא זיך דאָך באלד צו איינער קאפיטולאציאָן. פערדינאנד VII. וואורדע נון אין דיא פריהערע אונאומשראנקטע הערשאפט ווידער איינגעזעטצט. מיט גראָססטער שטרענגע אונד גראויזאמקייט וואורדען דיא אנפיהרער פערפאָלגט אונד צום טהייל היננעריכטעט, אונד אללע אלטען איינריכטונגען ווידער העערגעשטעללט. דאס פאָלק זעלבסט, וועלכעס פיר פרייע איינריכטונגען ניכט אים גערינגסטען רייף וואר אונד זיך דאהער אויך ניכט דאנאך זעהנטע, צייגטע זיך אים געגענטהייל פיר קאָניגטהום אונד פריעסטערהערשאפט בעגייסטערט אונד בעגריסטע דיא ווידערהערשטעללונג דער אלטען צושטאנדע מיט יובעל (1828).

אין פּאָרטוגאל וואורדע דיא קאָנסטיטוציאָן גלייכפאללס ווידער בעזייטיגט, אבער אָהנע פרעמדע הילפע, דורך איינען אויפשטאנד, וועלכען דער זאָהן דעם קאָניגס דאָן מיגועל, מיט הילפע דעם מיליטאַרס אונד דעם פאָבעלס ערעגטע. דער שוואכע קאָניג יאָהאנן וואָללטע נון דורך איינע געמאסיגטע פערפאססונג דיא ליבעראלען מיט זיינער הערשאפט פערזאָהנען; דאגעגען ערהאָב זיך יעדאָך דאָן מיגועל. דיעזער גינג זאָ וויט, איינען אויפשטאנד געגען זיינען איינגענען פאטער צו ערדענען, וואורדע יעדאָך בעזיעגט אונד אויס פּאָרטוגאל פערבאננט (1824). אלס יאָהאנן שטארב (1826), וואורדע זיין אלטעסטער זאָהן דאָן פעדראָ קאָנסטיטוציאָנעללער קאיזער פאָן בראזיליען, איבערטרוג אבער דיא הערשאפט איבער פּאָרטוגאל זיינער אונמינדיגען טאָכטער דאָנא מאריא דא גלאָריא; צוגלייך גאב ער דעם לאנדע איינע פרייזיננינע פערפאססונג. דאָן מיגועל, וועלכער אויס דער פערבאננונג צוריקקגערופען וואורדע, זאָללטע דיא רעגענטשאפט ביז צור גראָססיאהריגקייט דער קאָניגין פיהרען. דערזעלבע אבער וואָללטע פיר זיך זעלבסט דיא הערשאפט אוזורפירען, שטיעס דיא פערפאססונג ווידער אום אונד ליעסס זיך צום אונאומשראנקטען קאָניג ערקלארען. דאָן פעדראָ, וועלכער דען טהראָן בראזיליענס אן זיינען אונמינדיגען זאָהן האטטע אבטרעטען מיססען, קאם נאך איירָאָפא העריבער, בעזיעגטע זיינען ברודער אונד צוואנג איהן צור פלוכט (1834). פעדראָ שטעללטע דיא פערפאססונג ווידער הער, שטארב אבער באלד דאראויף אונד הינטערליעסס זיינער טאָכטער דען טהראָן.

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)